

vačko *zrcalo* (urednica Marijana Horvat, recenzenti Đuro Vidmarović i Stjepan Sučić) na 360 stranica velikoga formata, s brojnim fotografijama, iako nisam matičarka, s radošću se mogu podsjetiti na bogatu suradnju s kutinskom Maticom hrvatskom: samo izdaleka spominju me i citiraju u različitim prilikama tridesetak puta! Veselim se tome i ponosim se, primjerice, što smo 10. studenoga 1990. na poziv Dragutina Pasarića, svoga novinarskog suradnika tada u Vjesniku, a poslije i u Večernjem listu, upravo uz obnovu Ogranka Matice hrvatske i Dan grada Kutine u kutinskog robnoj kući predstavili moju, uz pjesničku zbirku *Vetrenica, obiteljska arheologija*, prvu knjigu, iz koje su prve pjesme objavljene u *Kaju*, u obimnom izboru Ive Kalinskoga – *Enciklopedija špeceraja* (nismo uspjeli dokumentirati ni fotografijom!). Tada sam uopće prvi put boravila u Kutini! Poslije smo predstavili i moju zavičajnu čitanku *Oblizeki – Moslavina za stolom*, objavljenu 2006., a da ne spominjem i zbirku pjesama *Vetrenica, obiteljska arheologija*, roman *Ledina*, zbirku pripovijedaka *Život večni* i druge. Isto tako, tko se ne bi sjećao i petnaestak predstavljanja Matičina izdanja *Moslavačke kajkavske lirike* (urednik također Dražen Kovačević) iz 2009., koja je mnoge od nas motivirala na dublji uron u istraživanje i pisanje.

Uvjereni sam da je kutinska Matica hrvatska i mnoge druge nadahnjivala na stvaranje i aktivnosti, a jedina zamjerka što se u toj kvantitativnoj kronologiji časopis *Moslavačko zrcalo* kao nešto natprosječno kvalitetno malo pogubio, jer moguće je da bi isticanje toga projekta, zajedničkoga moslavačkim ograncima, možda

ponukalo i osnivanje novih ogranaka gdje ih još nema, primjerice u Križu. I biološkom promjenom ljudi, nažalost, zasad u tom smislu više ne surađuju niti šire regionalno zajedništvo. Ono nedostaje i zbog političke i administrativne podijeljenosti Moslavine od dvadesetih godina 20. stoljeća do najnovije razbijenosti u tri županije i tri biskupije. Regija nema ni prirodnoga ni zajedničkoga kulturnog izvorišta odakle bi stizali poticaji za njegovanje kulturne samobitnosti te su povijest, dijalekti, folklor, etnografija i književnost ovoga prostora i dalje još prilično nepoznati, a, ako se i obrađuju, obrađuju se uglavnom izvan njihova pokrajinskog konteksta.

Stoga je vrijedno podsjetiti kako je časopis *Moslavačko zrcalo* izlazio kao dvobroj: prvi dvobroj izašao je 2011., drugi 2012., treći 2013., četvrti 2014., peti 2017. i šesti 2022. Stotine su to stranica vrijednih materijala ne samo autora Moslavčana nego i specijalista iz nacionalnih institucija za pojedine teme, od povijesti do jezika, o Moslavini iz dalje i bliže povijesti, arheologije, etnologije,..... od kojih neki nisu objavljeni nigdje drugdje i još su ekskluziva, a neki su prerasli u veća vrijedna istraživanja i u knjižne naslove. Teško je i pomisliti da bi se danas mogao nastaviti sličan niz, ali, nikad se ne zna, možda to uzmognu i sami Kutinčani i Popovčani? Ili bi, možda i manjega obujma i jednako naslovljeno, jedno knjižno izdanje mogli posvetiti istoime-nom časopisu nazvanome prema malenom prilogu davnašnjega kutinskoga *Moslavačkog lista*?

Božica Brkan

NEKOLIKO NAGLASAKA UZ 42. RECITAL SUVREMENOGA KAJKAVSKOGA PJESNIŠTVA DRAGUTIN DOMJANIĆ U SV. IVANU ZELINI, 2023.

Svake godine 100-ak autora (a ove njih 106-ero) – bez obzira na estetsku ili kajkavsku jezičnu razinu, bez obzira na emotivni priklon – oživljavaju i produžuju *Recital suvremena kajkavska pjesništva* kao najmjerodavniju manifestacije koja potiče, ozrcaljuje i vrednu-

je dosege suvremenog kajkavskog estetizma, i to istom mjerom svoje izvrsnosti od 1970. do 1979., te kao „kajkaviana rediviva“ (I. Kalinski) od 1992. do danas.

Sve više novih autorskih osobnosti dela svoju verzusovu hižu na fondušu belletrije do-

brih meštrov.

Recitalnu pjesničku bit najbolje je sažeo dr. sc. Ivo Kalinski u tri knjige svojih kritičko-esejističkih medaljona upravo o tom fenomenu. Stoga je poučno iz knjige *Kiborg kao emotivni alien*, II. dio (2017.) identitetski raspon recitalnog pjesništva iščitati i naznačiti parafraznom parabolom samog autora Kalinskoga, izvedenom iz naslova 30 mu esejističkih tekstova: od 'spontanosti' i 'intimizma' do 'traganja vlastitog puta' u strasnom čuvanju kajkavske pjesničke riječi; od „slatke“ utopije do 'brutalne' distopije“ i sraza 'klasičnoga' i 'stvarnosnoga'. Ukratko: kako se osloboditi – pisanjem?! Osvijestiti jezik, osvjestiti se jezikom!

Nekoliko zamjedbi u vezi s ovogodišnjim prispjelim, izabranim i neizabranim radovima, onima u ovogodišnjoj recitalnoj zbirci *Nedosenjani dom*, i onima izvan nje:

Zanimлива je nova šega naših avtorjov – kaj bi se z dobra rečene – eklektikom zvati mogla, ili „modušom imele“, ili, senek tu i tam - najobičnejšem oponašanjem. Kajkavščina i pesmovna zgradba v šteru su se nešteri avtorji najbolj „zasvietili“ – kak bi se još tu i tam pri nas reči mogle – jesu baš one vu vriednošče stvarjanja Zdenke Maltar, Božice Jelušić, Valentine Šinjori, a v nove dobe i Vinka Hasneka i Tomislava Ribića. (Vusput, predi narečene avtorice imaju muške oponašateljje.) Teške da bi se baš oponesti mogle stvarjanje Emilije Kovač, Biserke Marečić, a popriem nikak Željka Funde!

Još je jena avtorska navada kaj žiriju (ili

same mene) oči krađe i v živce ga peha, a zapraf, dotikavlje se naše vezdašnjice: a ta je – navada pisanja kakti nekšne vumetne inteligencije, sintakse kakti da je zišla z stroja (imena i primere je nie spametne vun kazati, neg prizivam si same pridavek ili šifru: Potvrđujem da nisam robot.)

Kak je da je, si veliki meštri rieči, i si kiborgi, cybermani, roboti, oni kaj imaju svega jezika i oni kaj ga niemaju i od sikud jemljeju, kaj ga z tuđe misleče žile i jezikovne rozge cmrčeju, oni kaj niemaju svoju postmodernu, da tak velim, pisanja hajt – si oni obdelavaju kajkavščinu za jen vekivečni oltarek! Po jene strane, v najmenšu ruku, kakti vodič dobre kajkavske literature, a po druge stran - stvarajuči antologijski korpus u cjelini suvremene hrvatske književnosti. Podsjetimo i ovaj put kako je Joža Skok u dvije svoje antologije, *Ogenj reči*, (1986.) i *Rieči sa zviranjka* (1999.) uvrstio pjesme čak trideset troje autora sa zelinskih recitala.

Na kolegijalnoj srčanosti i stručnosti, zahvaljujem predsjedniku ocjenjivačkoga povjerenstva dr. sc. Ivi Kalinskomu i pjesnikinji dr. med. Štefici Kamenarić Filipović. Kolektivnu zahvalu uputiti valja višedesetljetnom organizatoru te naše hvalevrijedne manifestacije na republičkoj razini – POU Sv. Ivan Zelini i, se razme, dobrom timu ravnateljice Vesne Bičak Dananić koja nastavlja graditi na dobrim temeljima svojih prethodnika, osobito neusporedivog Ivice Kukovačeca! F truc semu, dobre nam se piše!

Božica Pažur